

Werkblad beschrijving interventie

Voor 'goed beschreven'

Gebruik maximaal 10 pagina's

SchoolGruiten

Zie ook:

www.loketgezondleven.nl/kwaliteit-van-interventies/beoordeling

Contact Centrum Gezond Leven:

Sandra van Dijk

sandra.van.dijk@rivm.nl

030-2748678

Achtergrondgegevens

Ontwikkelaar / licentiehouder van de interventie

Naam: o.a. Programma Smaaklessen / Schoolgruiten , Hante Meester

Adres: Postbus 8129

Plaats: Wageningen

E-mail: schoolgruiten@wur.nl

Tel.: 0317-485966

Fax: www.schoolgruiten.nl / www.smaaklessen.nl

Website

(van de interventie)

Contactpersoon

Vul hier de contactpersoon voor de interventie in, wanneer deze afwijkt van de ontwikkelaar of licentiehouder

Naam: Voedingscentrum, Wijnand van der Werf

Adres: Eisenhowerlaan 108

Plaats: Den Haag

E-mail: werf@voedingscentrum.nl

Tel.: 070-3068837

Fax:

1. Doel van de interventie

Wat is het doel van de interventie? Beschrijf de einddoelen en eventuele sub- of voorwaardelijke doelen zo concreet mogelijk en bij voorkeur SMART.

Het SchoolGruiten (Gruiten= *Groente* en *Fruit*) project heeft tot doel kinderen in de basisschool leeftijd, ouders en leerkrachten te stimuleren vaker voor groenten en fruit te kiezen.

- Het vergroten van de consumptie van groenten en fruit bij basisschoolkinderen door groenten en fruit onderdeel te maken van hun dagelijkse voedingsgewoonten
- Het vergroten van de kennis van ouders en kinderen omtrent de richtlijnen van groenten en fruit.

Subdoelen (groep 7/8) na het volgen van de volledige lessenserie:

- weten de leerlingen waarom het belangrijk is elke dag groenten en fruit te eten.
- hebben ze meer kennis over de aanbevolen hoeveelheden groenten en fruit en weten ze hoe groot een portie is.
- kennen ze verschillende soorten groenten en fruit en weten ze wat het begrip variatie inhoudt.
- zijn de leerlingen zich ervan bewust hoeveel groenten en fruit zij zelf eten.
- zijn ze zich bewust van zaken die invloed hebben op hun eetgewoonten: ouders, klasgenoten, vriendjes, reclame etc.
- staan de leerlingen positiever tegenover het eten van meer groenten en fruit.

De lessenserie SchoolGruiten sluit goed aan bij het lesprogramma Smaaklessen. Smaaklessen is een breed lespakket over alles wat met smaak, voeding en voedsel te maken heeft. Het traject om beide programma's te integreren in één lesprogramma vindt nu plaats. De twee interventies zijn echter op dit moment nog niet gezamenlijk te beschrijven.

2. Doelgroep van de interventie

Wat is de doelgroep van de hier beschreven interventie? Geef een zo precies mogelijke beschrijving van relevante kenmerken. Noem ook een eventuele intermediaire doelgroep.

Voor wie is de interventie bedoeld?

De interventie is bedoeld voor leerlingen van groep 1 t/m 8 van het basisonderwijs.

De interventie richt zich naast leerlingen ook op de intermediair leerkrachten en ouders van de basisschool leerlingen.

Geef aan of de interventie ook geschikt is voor (specifieke) migrantengroepen, en zo ja voor welke.

Toepassing bij migranten

De interventie richt zich niet specifiek op migrantengroepen. Wel is er bij de uitwerking van het project rekening gehouden met verschil in culturele achtergronden.

3. Aanpak van de interventie

3.1 Opzet van de interventie

Beschrijf de opzet van de inter-

Het programma SchoolGruiten bestaat uit:

ventie. Denk aan de gebruikelijke duur, indien van toepassing de frequentie en intensiteit van de contacten, de volgorde van de onderdelen, handelingen of stappen en de setting waarin de interventie wordt uitgevoerd.

Lessenserie

- Handleiding voor leerkrachten. bestaande uit een introductie over de aanleiding en leerdoelen. Lesmaterialen, hulpmiddelen en lesvoorbereiding worden besproken en er wordt een toelichting gegeven op de lessen en lessuggesties. Tevens wordt er achtergrondinformatie over groenten en fruit gegeven, een soort les voor de leerkrachten dus.
- Een lespakket van tien lessen van een uur voor groepen 7 en 8 in de setting school. (kennis en houding)
- Lessuggesties voor groepen 1 t/m 6 die in te passen zijn in bestaande schoolactiviteiten. (kennis en houding)

Groente en fruit op school

- Het klassikaal eten van groenten en fruit volgens drie modellen in de setting school (gedrag).
Gruitmodel 1: *Afleveren*. Een leverancier levert de gruitsnacks wekelijks af op school.
Gruitmodel 2: *Afhalen*. De school zorgt zelf voor het afhalen van de gruit-snacks bij een leverancier of ander centraal punt.
Gruitmodel 3: *Meegeven*. De school vraagt ouders om op vaste 'gruitdagen' een portie groenten of fruit mee te geven naar school.

Bij model 3 moeten scholen en leerkrachten ervoor waken dat ouders groenten en fruit mee blijven geven. Scholen die kiezen voor model 1 of 2 kunnen te maken krijgen met ouders die hun kind(eren) niet willen of kunnen aanmelden, bijvoorbeeld vanwege hun financiële situatie. In model 1 en 2 wordt in sommige gevallen namelijk een financiële bijdrage gevraagd van de ouders.

- Betrekken van ouders
- Bestendiging
Scholen die zich voor aan Schoolgruiten verbinden kunnen aanspraak maken op het keurmerk 'Schoolgruiten' en krijgen lunchboxen ter beschikking (Gruitboxen). Een Gruitbox is een broodtrommel met een speciale ruimte voor groenten en fruit. Het Keurmerk is een vrolijke plaat voor op de muur van de school.

3.2 Inhoud van de interventie

Lessenserie voor groep 7 en 8. (kennis en houding)

De lessenserie voor groep 7 en 8 bestaat uit 10 lessen over groente en fruit van ongeveer een uur die jaarlijks gegeven kan worden.

Het lespakket bestaat uit tien klassikale lessen. De eerste les bestaat uit een test waarin leerlingen hun eigen groente en fruit kennis testen. De tweede les bestaat uit het bijhouden van een dagboek. De derde les geeft een introductie in groenten en fruit. In week vier worden nieuwe soorten groenten en fruit geïntroduceerd. De vijfde les staat in het teken van uitproberen, wat vind ik lekker. De zesde les gaat in op etiketten, hoe lees ik een etiket? Les zeven staat stil bij veranderen. Hoe verander ik mijn groente en fruit gewoonten. Les acht gaat in op het kopen van groenten en fruit. In les negen wordt er gekeken in hoeverre leerlingen veranderd zijn. Tevens ontvangen ze in deze les een oorkonde. Tenslotte in de laatste les gaan leerlingen zelf aan de slag en gaan ze koken.

De lessenserie wordt ondersteund door een DVD en poster materiaal. De DVD is voornamelijk geschikt voor groep 5 t/m 8 met een focus op groep 6 en 7. Het concept waar mee gewerkt wordt is 'peer-education' ofwel de voor-

en door-methode: leren met, voor en door kinderen. Daarom spelen kinderen een hoofdrol in de afleveringen: twee kinderen van het SchoolGruit team

Wat gebeurt er concreet bij de uitvoering? Beschrijf hoe de onderdelen van de interventie worden ingevuld of uitgevoerd, zo nodig met enkele typerende voorbeelden.

maken een 'Schoolgruiten Tour' langs verschillende scholen met presentatrice Bep. Op vijf scholen praten ze met elkaar over allerlei onderwerpen die bij groenten en fruit spelen, zoals uiterlijk, sporten, snoepen, lekker, niet lekker, niet te dik worden, recepten. Ze nodigen uit tot nadenken hierover bieden oplossingen en motiveren hiermee andere kinderen. Er zijn vijf afleveringen die ieder 7 – 8 minuten duren. De opbouw is als volgt: Inleiding, aan tafel, bereidingstijd, quiz en afsluiting.

Lessuggesties voor groep 1 t/m 6.(kennis en houding)

De lessuggesties voor groep 1 t/m 6 bestaan uit opdrachten met het thema groenten en fruit die in bestaande activiteiten kunnen worden meegenomen. De lessuggesties zijn kleine opdrachten die aansluiten bij standaard elementen uit een bestaande schooldag zoals rekenen, taal, wereld oriëntatie etc. Daarnaast gaan de suggesties ook in op het eten op school en het eten thuis.

Levering van twee keer in de week Gruiten aan leerlingen*.(gedrag)

Voor de levering van het Gruit kan er schoolbreed zoals eerder besproken gekozen worden tussen drie modellen. Als aanvulling op de fruit versterking kunnen lunchboxen besteld worden. Tevens kan het keurmerk 'Gruiten' aangevraagd worden

Betrekken van ouders

Om ouders te betrekken zijn o.a. folder materialen en voorbeeld artikelen beschikbaar. Benader ouders via de schoolkrant, via de voorbeeld informatiebrief of door de Schoolgruiten-ouder-folder uit te delen. In dit materiaal wordt informatie gegeven over het project en worden tips besproken voor 'Gruit' in de thuissituatie.

* De lessenserie en de verstrekking van groenten en fruit kunnen los van elkaar worden aangeboden.

4. Materialen en links

Welke materialen zijn er en waar zijn deze verkrijgbaar? Noem ten minste de Nederlandse handleiding. Noem ook eventuele links naar relevante websites, rapporten of andere relevante bestanden. Vermeld eventueel ook of er voorzieningen zijn voor migranten en zo ja welke.

Schoolgruiten bestaat uit:

Een handboek voor implementeren (leraren handleiding)

- Dit handboek bevat recente informatie over het Schoolgruitenprogramma inclusief modelbrieven, overeenkomsten en het aanvragen van materiaal.

Lesmaterialen

- Handleiding voor de leerkrachten.
- Lessuggesties voor groepen 1 t/m 6. Per groep 10 lessuggesties gemaakt. Dit zijn kleine losse ideeën rond groenten en fruit. De lessuggesties kunnen door de leerkrachten worden ingezet bij taal, rekenen, wereldoriëntatie, etc.
- Lesmateriaal voor de groepen 7 en 8. Het lesmateriaal bestaat uit 10 lessen.
- Posters/brochures
- DVD
- Persbericht
- Aanvragen keurmerk 'Schoolgruiten'

- Gruitbox

Websites:

www.schoolgruiten.nl

www.smaaklessen.nl

www.voedingscentrum.nl

www.groentenfruitbureau.nl

Verkrijgbaarheid van de materialen:

Het materiaal is aan te vragen via het steunpunt SchoolGruiten

www.schoolgruiten.nl

5. Onderbouwing werkzaamheid

Geef hier een aanzet tot onderbouwing van de werkzaamheid. Op welke principes is de interventie gebaseerd? Waarom denkt u dat deze interventie effect zal hebben?

De informatie is wel van belang, maar is niet van invloed op de beoordeling voor 'goed beschreven'.

Bijna geen van de 4- tot 6-jarigen voldoet aan de aanbeveling van 100 tot 150 gram groente per dag. De consumptie van fruit is niet veel beter dan die van groente: 21 tot 30% van de kinderen eet de aanbevolen hoeveelheid fruit.

Van de jongvolwassenen eet slechts 2% minstens 150 gram groenten per dag en niemand eet de dagelijks benodigde 200 gram. Slechts 7 tot 8% van de jongvolwassenen eet fruit. Van de 2- tot 3-jarigen eet ongeveer 80% minder dan de aanbevolen 50 tot 100 gram groente per dag. (Ocke, 2003)

Een verhoging van het groente- en fruitgebruik tot 150-200 gram groente en 200 gram fruit (voor volwassenen) per dag zal resulteren in een toename van het gehalte essentiële micro- voedingsstoffen in de voeding en in een verbetering van de natrium/kaliumbalans die van belang is voor de preventie van hoge bloeddruk. Tevens zal hierdoor het risico op verscheidene chronische ziekten verminderen (Gezondheidsraad, 2006)

De school is de meest effectieve manier om grote groepen kinderen te bereiken. De kinderen kunnen via de school in verschillende levensfasen informatie ontvangen. De school heeft als setting het mandaat te geven om kinderen, ook op dit terrein, op te leiden. Tenslotte is de school de toegang naar omgeving/wijk. WHO, 1998).

Onderbouwing opzet Schoolgruiten. De onderbouwing van Schoolgruiten is gebaseerd op theorieën vanuit de gezondheidsbevordering en vanuit de onderwijs praktijk. Vanuit deze laatste sluit SchoolGruiten aan bij de kerndoelen. Kerndoelen geven aan Wat een leerling aan het einde van de basisschool moet kennen en kunnen? Om hiervoor richtlijnen te geven heeft OCW de kerndoelen basisonderwijs ontwikkeld. Die zorgen ook voor een betere aansluiting met het voortgezet onderwijs . (OCW, 2009)

Schoolgruiten sluit aan bij de drie **kerndoelen** (34, 35 en 36) binnen het domein 'mens en samenleving' en één domein bij 'natuur en techniek' (41). Leerlingen leren; in kerndoel 34 zorgdragen voor lichamelijke en psychische gezondheid voor henzelf en anderen; in kerndoel 35 zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument; in kerndoel 35 zich gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen; in kerndoel 41 over de bouw van planten, dieren, mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Schoolgruiten richt zich op de **determinanten van gedrag**: kennis en attitude en op het gedrag zelf.

6. Randvoorwaarden uitvoering en kwaliteitsbewaking

Welke eisen zijn er t.a.v. opleiding, training, certificering, licenties en/of supervisie van de uitvoerend werkers? Beschrijf deze randvoorwaarden voor de toepassing.

6.1 Eisen ten aanzien van opleiding

Voor opzet en uitvoering van het programma worden geen training, certificering, licenties en/of supervisie eisen gesteld. Geadviseerd wordt om bij de voorbereiding en uitvoering de verschillende handleidingen te volgen.

De GGD kan betrokken worden bij het implementeren van het project. Praktijk ervaring wijst uit dat het betrekken van en GGD een positieve invloed heeft op het structureel inbedden van het project.

Is er voor de overdracht of implementatie een handleiding of protocol? Zijn er eerdere ervaringen waaruit blijkt dat de interventie overdraagbaar is?

6.2 Eisen ten aanzien van overdracht en implementatie

Zowel het lesmateriaal als het opzetten van Groenten en fruitlevering is voorzien van een duidelijke handleiding waardoor het materiaal goed overdraagbaar is.

Daarnaast is er ter ondersteuning een telefoonnummer/ email adres en een website via het steunpunt SchoolGruiten. Bij vragen, opmerkingen en/of problemen kan daarmee contact opgenomen worden.

Dat het materiaal goed overdraagbaar is wordt ondersteund door het feit dat het programma door heel Nederland heen draait.

Hoe wordt de kwaliteit van de interventie beoordeeld en bewaakt? Denk bijvoorbeeld aan registratie van activiteiten en resultaten.

6.3 Eisen ten aanzien van kwaliteitsbewaking

Scholen die deelnemen aan het programma worden geregistreerd bij het steunpunt SchoolGruiten via het GIS (Gruiten Informatie Systeem).

GIS faciliteert de logistieke kant van het project. Scholen en leveranciers kunnen zich met behulp van deze GIS applicatie online aanmelden en eerder ingevoerde gegevens wijzigen.

Scholen die model 1 of 2 kiezen) kunnen via dit systeem de gegevens van de deelnemende kinderen invoeren en bijhouden. Daarnaast kunnen zij in contact komen met potentiële leveranciers van groenten en fruit.

Leveranciers moeten zich eerst via het GIS aanmelden bij het Steunpunt. Als een leverancier instemt met de condities en aan de gewenste voorwaarden voldoet, kan het Steunpunt hem erkennen als gruitleverancier. Een erkende leverancier krijgt via het GIS toegang tot informatie over scholen die hem als leverancier hebben gekozen. De gruitleverancier kan deze aangemelde scholen actief benaderen en tot een succesvolle samenwerking komen.

Wat zijn de kosten voor de uitvoering? Noem zo mogelijk kosten voor licentie, materiaal, trainingen, kwaliteitsbewaking. Vermeld het jaartal waarvoor de prijzen gelden. Noem ook de tijdinvestering van betrokken professionals (uitvoering en coördinatie).

6.4 Kosten van de interventie

In schooljaar 2009/2010 is de adviesprijs per schooljaar per kind € 20, - (afhankelijk van leverancier en assortiment) voor 2 porties per week gedurende 40 schoolweken. De kosten wanneer gekozen wordt voor model 1 of 2 dienen in principe betaald te worden door de ouders/sponsors of de school.

De materialen van SchoolGruiten zijn in 2009 kosteloos te bestellen of te downloaden via de website www.schoolgruiten.nl

Het opzetten van SchoolGruiten vergt een tijdinvestering. Deze investering is afhankelijk van de manier waarop SchoolGruiten wordt ingevuld.

Groente en fruit verstrekking:

Vorbereiding van een aantal weken (bij module 3) tot 14 weken, voor het regelen van administratieve afhandelingen (bij module 1)

Lesmateriaal:

Groep 7 en 8. 10 lessen van 1 uur.

Groep 1t/m 6. lessuggesties in te passen in bestaande activiteiten.

Eten van het Gruit. In de pauze dient hier tijd voor te worden ingepland.

Het lesmateriaal kan zowel gebruikt worden in een projectperiode als verspreid worden over een langere periode.

Van de docent wordt verwacht dat deze een korte voorbereidingstijd opneemt.

7. Onderzoek naar de uitvoering van de interventie

Is er onderzoek gedaan naar de uitvoering van de interventie? Beschrijf doel, type onderzoek (bijvoorbeeld procesevaluatie, behoefteanalyse, nul-meting, haalbaarheidsonderzoek, tevredenheidmeting etc.), methode en relevante uitkomsten.

Geef aan wat het bereik is, de succes- en faalfactoren en waardering door de doelgroep. Geef ook aan hoe de interventie, indien noodzakelijk, wordt aangepast.

Effecten van Schoolgruiten:

SchoolGruiten is in januari 2002 gestart als proefproject in Den Haag. Daarna is de campagne uitgebreid naar 6 nog andere steden. In totaal kregen bijna 75.000 leerlingen en zo'n 7.000 leerkrachten twee keer per week in de kleine pauze een stuk groente of fruit. De proef is in de zomer van 2005 afgesloten. Evaluatie van de resultaten heeft uitgewezen dat de proef zeer succesvol is geweest:

- Een toename van 50% in de fruitconsumptie per dag bij de deelnemende kinderen.
- De leerkrachten waardeerden SchoolGruiten met een royale 8,5.
- Merendeel leerkrachten ziet resultaten: vooral dat de kinderen groenten en fruit lekker zijn gaan vinden.
- 60% van de ouders wil actief deelnemen aan het project.

Structurele invoering Het succes van het proefproject was aanleiding om Schoolgruiten structureel in te voeren.

SchoolGruiten is in 2006-2008 onderzocht door marktonderzoeksbureau IMP KidWise (kwalitatief en kwantitatief). Het kwantitatieve onderzoek bestond uit een 0 meting, een meting negen maanden na de interventie en een name-ting (1 jaar en negen maanden na de interventie). Het onderzoek is uitgevoerd onder leerlingen, leerkrachten en ouders. Op basis van de uitkomsten zal het project op onderdelen worden herzien. Deze herziening zal plaatsvinden tijdens de integratie met Smaaklessen.

Onder leerlingen (n=495) komt naar voren dat SchoolGruiten wisselende effecten sorteert op langere termijn waar het gaat om kennis, attitude en gedrag. Een belangrijke reden hiervoor zou kunnen zijn dat leerlingen in de laatste meting in een oudere leeftijdsfase komen.

- Kennis, houding en gedrag is ten aanzien van groenten- en fruitconsumptie sinds de 0-meting voor een deel toegenomen, maar ook in enige mate afgenomen.
- De houding ten aanzien van fruit is in enige mate verbeterd, daar het aantal kinderen dat wel elke dag fruit zou willen eten is toegenomen. Er is echter een afname van het aantal kinderen dat zegt fruit lekker te vinden (KidsWise, 2008)

Bij ouders (n= 497) komt naar voren dat Kennis en houding ten aanzien van fruit is enigszins verbeterd, maar sluit nog niet helemaal aan op het gedrag.

- Kennis en houding ten aanzien van de fruitconsumptie is verbeterd sinds de start van het project in september 2006.
- Wat kennis betreft is een ruime meerderheid van de ouders op de hoogte van de dagelijkse behoefte aan fruit, evenals het feit dat kinderen dagelijks fruit nodig hebben. De tevredenheid van ouders, wat

betreft het eten van fruit door hun kind is toegenomen (van 51% naar 61%).

- Het gedrag is nog niet zoals die moet zijn. Meer kinderen eten nu 1 stuk fruit per dag, maar het aantal kinderen dat meerdere stuks fruit per dag eet is licht gedaald. Daarmee ligt het gemiddeld aantal stuks fruit nog onder het geen wat is aanbevolen.
- Kennis en houding ten aanzien van groenten komt overeen met vorige metingen. Het gedrag wat betreft groenten is verbeterd; kinderen lijken nu meer groenten te eten.

In dit onderzoek onder deelnemende docenten (n=14) wordt SchoolGruiten beoordeeld met een 7,3. Maandag en donderdag blijken de dagen waarop het meest gebruik gemaakt wordt van de interventie. Bijna alle scholen voeren de interventie gezamenlijk uit. (KidWise, 2008)

SchoolGruiten is naast kwantitatief ook kwalitatief onderzocht door Kidswise. Uit dit onderzoek onder 45 leerlingen die eerder hebben deelgenomen aan SchoolGruiten komt o.a. naar voren dat:

- Leerlingen de geboden informatie te summier vinden.
- Leerlingen denken dat ze voldoende groente en fruit eten, maar niet weten wat de richtlijnen.
- Leerlingen meer soorten groente en fruit lusten en kennen. (KidWise, 2008)

Het project SchoolGruiten is naast de marktonderzoeken door universiteiten geëvalueerd in een tweejarig quasi experimenteel onderzoek. In deze studie onder 953 kinderen van gemiddeld 10 jaar van Nederlandse en niet westerse afkomst komt naar voren dat twee jaar na het project er duidelijke effecten meetbaar zijn

Zo eten kinderen met een niet westerse achtergrond meer groente (difference = 20,7 g day) en eten kinderen van Nederlandse ouders meer fruit (difference = 0,23 gram day). (Tak, N. 2009)

Het Nederlandse onderzoek wordt ondersteund door evaluaties van vergelijkbare projecten in Denemarken en Noorwegen.

In het Deense onderzoek (n=445) konden leerlingen (6-10 jaar) zich inschrijven voor een verstrekking van groente/fruit op school gedurende vijf weken. Op de interventiescholen schreef 45% zich hiervoor in. Bij zowel de leerlingen die zich inschreven als de leerlingen die zich niet inschreven ging de consumptie van fruit na vijf weken omhoog (0,4 en 0,3) stuks per schooldag. Bij de consumptie van groente zijn geen effecten gevonden (Eriksen, K. et al 2002).

In Noorwegen zijn het gratis verstrekken van groente/fruit vergeleken met het betaald aanbieden en het niet aanbieden. Uit dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat het gratis aanbieden het meest effectief is en het meest langdurig effect sorteert, gevolgd door het tegen betaling aanbieden en het niet aanbieden: 0,2-0,4, 1,1 piece/p day (Bere, 2005)

8. Toelichting op de naam van de interventie

Is de naam van de interventie helder? Noem de herkomst of diepere betekenis. Is de interventie bekend onder een andere naam? Noem de naam van de buitenlandse versie van de

Gruiten is een samenvoeging van groenten en fruit eten. SchoolGruiten betekent dus: groenten en fruit eten op school. De kern van het programma vormt het gezamenlijk in de klas 'gruiten' op minstens twee vaste dagen in de week.

interventie.

De informatie is wel van belang, maar is niet van invloed op de beoordeling voor 'goed beschreven'.

Het programma SchoolGruiten komt voort uit het 'Lage SES' project (2002). Dit project komt weer voort uit 'Goede Voeding voor iedereen?!' (2000).

Ook in andere landen zijn er verschillende initiatieven om kinderen meer groenten en fruit te laten eten. In Europa lopen diverse projecten die vergelijkbaar zijn met SchoolGruiten.

Belgie: 'Tutti Frutti'. www.fruit-op-school.be

Engeland: 'Food Dudes' www.fooddudes.co.uk

Duitsland: '5 am Tag' www.5amtag.de

USA: '5 a day' <http://www.fruitsandveggiesmatter.gov>

9. Uitvoering (uitvoerende en of ondersteunende organisaties en partners)

Waar, door welk soort organisaties en op welke schaal wordt de interventie toegepast? Beschrijf op welke locatie de interventie wordt uitgevoerd. Noem eventueel lokale en/of regionale varianten. Noem eventueel ook samenwerkingspartners in de uitvoering.

Op pijldatum september 2009 zijn er 500 basisscholen aangemeld als deelnemers in het Gruiten Informatie Systeem (GIS). In totaal doet ruim 14% van de basisscholen mee.

Naast deze 500 deelnemers zijn er via GGD'en regionale varianten van SchoolGruiten actief bijvoorbeeld als onderdeel van leskisten (www.defamilielekkerbek.nl)

10. Overeenkomsten met andere interventies

Zijn er soortgelijke interventies? Noem relevante en in het oog springende overeenkomsten en /of verschillen; beperk dit tot sterk vergelijkbare interventies.

Zie 8.

De informatie is wel van belang, maar is niet van invloed op de beoordeling voor 'goed beschreven'.

Aangehaalde literatuur

Beschrijf de eventueel in dit document aangehaalde literatuur volgens APA-normen.

Bere E, Veierød M, Klepp K-I (2005). The Norwegian School Fruit Programme: evaluating paid vs. no-cost subscriptions, *Preventive*

Eriksen K, Haraldsdó J, Pederson R, Vig Flyger H. (2002) Effect of a fruit and vegetable subscription in Danish schools. *Public Health Nutrition*: 6(1), 57–63

Handleiding SchoolGruiten (2009) www.schoolgruiten.nl

Gezondheidsraad (2006). Richtlijnen goede voeding 2006. Den Haag: Gezondheidsraad, 2006;

KidWise (2008) Fase 2 kwantitatief onderzoek SchoolGruiten uitgevoerd onder kinderen uit Drenthe & Ridderkerk.

KidWise (2008) Fase 2 kwantitatief onderzoek SchoolGruiten uitgevoerd onder ouders uit Drenthe & Ridderkerk.

Kidwise (2008) kwalitatief onderzoek SchoolGruiten

KidWise (2008) Evaluatie SchoolGruiten Uitgevoerd onder leerkrachten/ Gruitcoördinatoren van basisscholen uit Ridderkerk en Drenthe

Nannah I Tak, Saskia J. te Velde and Johannes Brug (2009) Are positive changes in potential determinants associated with increased fruit and vegetable intakes among primary schoolchildren? Results of two intervention studies in the Netherlands: The Schoolgruiten Project and the Pro Children Study.

Ocke MC, Hulshof KFAM, Buurma-Rethans EJM, Rossum CTM van, Drijvers JJMM, Brants HAM, Jansen-van der Vliet M, Laan JD van der (2003) Voedselconsumptiepeiling 2003, RIVM

OCW (2009) Kerndoelen, <http://www.minocw.nl/kerndoelen/index.html>

WHO (1998) Healthy Nutrition: An Essential Element of a Health- Promoting School. <http://www.who.int/hpr>